

Татар теле 10 класс

Азнакай шәһәре 4 нче гомуми урта белем бирү лицее

Рафикова Эльвира Алмарис кызы,
беренче категорияле татар теле һәм
әдәбияты укытучысы

I. ОЕШТЫРУ. СƏЛАМЛӘУ.

- . Исәнмесез, укучылар!**
- Исәнмесез, саумысез!**
- Хәерле көн балалар!**
- Имин үтсен көнегез!**
- Кәефләрегез ничек соң?**
- Кояшлы иртә кебек,
Тукай телен, анам телен
Өйрәнергә дип килдек.**

Жәен футбол уйнай-уйнай,

Кышын чаңгыга басып.

Әти-әнием шатлана

Ярыштан жиңеп кайткач...

(Әлфия Закирова)

Уйный-уйный

Басып

Шатлана

Жиңеп

Кайткач

Уйный-уиный

Басып

Жиңеп

Кайткач

Уйный-уйный-ничек?

Басып - ничек?

Жиңеп - ничек?

Кайткач - нишлэгәч?

● **КАЙЧАН?**

● **НИШЛЭГЭНЧЕ?**

● **КАЙЧАНГА ТИКЛЕ
(ЧАКЛЫ)?**

Уйны**й**-уйны**й**

Басы**п**

Жиң**еп**

Кайт**кач**

Хэл ​​фигыльлэр

зат-сан

Һәм

заман белән

төрләнмилэр

Уйный-уиный

Басып

Жиңеп

Кайтқач

Хэл фиггильнең барлык һәм юклык формалары

Барлык	Юклык
Уйн ый -уйн ый	<u>уйна</u> мыйча
Басы п	<u>бас</u> мыйча
Жи ңеп	<u>жиң</u> мичә
Кайт кач	<u>кайт</u> магач

Уйный-уиный

Басып

Жиңеп

Кайткач

Хэл фиггильнең төрлэре

Уйный-уйный – II төр

Басып – I төр

Жиңеп – I төр

Кайткач – III төр

Хэл фигыль төркөмчэлэрэ

I төр

II төр

III төр

IV төр

барлыкта

юклыкта

барлыкта

юклыкта

барлыкта

барлыкта

-П,
-еп/
-ЫП

-мыйча/
-мичэ
(+ II -мый/
-ми)

-а/-э,
-ЫЙ/
-И

-ма/
-мэ

-гач/
-гэч,
-кач/
-кэч

-ганчы,
-гэнче
-канчы/
-кэнче

Ничек?

Ничек?

Нишлэгэч?
Кайчан?

Нишлэгөнче?
Кайчанга тикле
(чаклы)?

ХЭЛ ФИГЫЛЬНЭҢ МОДЕЛЕ

ХЭЛ ФИГЫЛЬ

(НИЧЕК? НИШЛЭГЭНЧЕ? КАЙЧАН? КАЙЧАНГА ТИКЛЕ (ЧАКЛЫ)?
НИШЛЭГЭНЧЕ?)

ЗАТ-САН БЕЛЭНТӨРЛЭНМИ

ЗАМАН БЕЛЭНТӨРЛЭНМИ

БАРЛЫКТА

I, II, III, IV
ТӨР

ЮКЛЫКТА

I, II, III
ТӨР

Егерме бишенче апрель.

Бүген пәнжешәмбе көн.

Хәл фиғыльне кабатлау.

(Повторение темы «Деепричастие»).

ХЭЛ ФИГЫЛЬНЭҢ МОДЕЛЕ

ХЭЛ ФИГЫЛЬ

(НИЧЕК? НИШЛЭГЭНЧЕ? КАЙЧАН? КАЙЧАНГА ТИКЛЕ (ЧАКЛЫ)?
НИШЛЭГЭНЧЕ?)

ЗАТ-САН БЕЛЭНТӨРЛЭНМИ

ЗАМАН БЕЛЭНТӨРЛЭНМИ

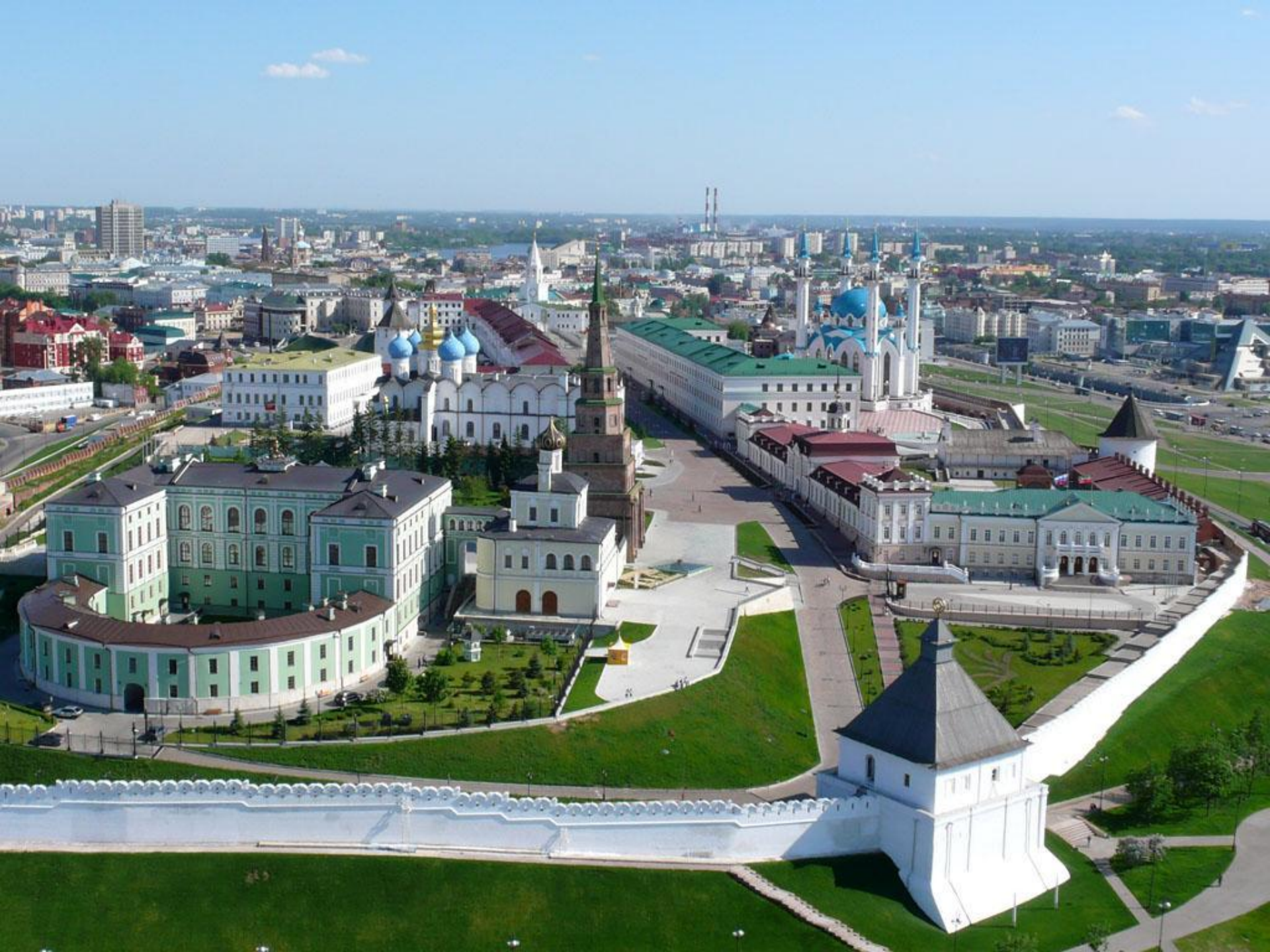
БАРЛЫКТА

I, II, III, IV
ТӨР

ЮКЛЫКТА

I, II, III
ТӨР

Синквейн – француз теленнән тәржемә иткәндә 5 юлдан торган шигырь дип атала.

1 нче юл – * 1 сүз – исем. Бу синквейның темасы.

2 нче юл – * синквейның темасын ачучы 2 сыйфат.

3 нче юл – * синквейн темасына карата 3 фигыль (хәл фигыль булсын).

4 нче юл — * темага карата үз мөнәсәбәтеңне белдерүче фраза-афоризм (канатлы әйтем, цитата. Мәкаль яки укучы үзе төзөгән фраза).

5 нче юл — * темага карата синоним сүз - исем (бер сүз).

Тема- Универсиада

**2 НЧЕ ТӨРКЕМ – СПОРТ ТУРЫНДА
КОЛЛАЖ ЯСЫЙ ҺӘМ, ХӘЛ
ФИГЫЛЬЛӘРНЕ КЕРТЕП, БЕРНИЧӘ
ЖӨМЛӘ ТӨЗИ.**

**3 НЧЕ ТӨРКЕМ – ПАЗЛ ТӨЗИ,
НӘРСӘ КИЛЕП ЧЫККАНЫН ҺӘМ
МӘГЪНӘСЕН АҢЛАТА.**

**1 нче төркем - бу дәрестә
миңа ....файдалы булды.**

**2 нче төркем -мин ...
куллана алам.**

**3 нче төркем - мин ....
телим.**

Дәрес өчен зур рәхмәт!

Сезгә укуыгызда, тормышыгызда зур уңышлар теллим.

Республикабызның алдынгы фикерле, физик һәм рухи яктан сәламәт акыллы яшьләре булып үсүегезне теләп калам.

Сау булыгыз!